

EESTI HARIDUSE-SÕPRADE SELTSI

TEATAJA

ILMUB VEEBRUARIS, APRILLIS, JUUNIS, AUGUSTIS, OKTOOBRI JA
DETSEMBRIS

TOIMETUS JA TALITUS: TALLINN, MUNDI 3. TELEFON 430-06

Nr. 4

AUGUST 1939

**EESTI HARIDUSE-SÕPRADE SELTSI VALIAANNE
TALLINN, 1939**

Eksamieelseist kursustest.

I. *Kordamiskursus* algab 1. septembril 1939. aastal kell 17. Sel kursusel käsitletakse matemaatikat, saksa keelt ja joonistamist.

Kursusest osavõtt on soovitatav kõigile õpilasile, eriti aga neile, kes tulevad eeloleval septembrisessioonil mainitud aineis eksamile.

Kursuse maks on 5 krooni. Kursus kestab 1.—6. septembrini.

II. *Inglise keele harjutuskursus* algab 1. septembril 1939. a. kell 13.

See kursus on kohustuslik kõigile inglise keelt 3. õppeaasta kava ulatuses õppijaile.

Kursuse kestvus on 16 tundi. Kursuse maks — 3 krooni.

III. *Võimlemise kursus* algab 3. septembril 1939. aastal kell 9.

IV. *Laulmise kursus* algab 3. septembril 1939. aastal kell 11.

Laulmise ja võimlemise kursus on tasuta. Need kursused on kohustuslikud kõigile neis aineis eksamile tulijaile.

V. *Riigikaitseõpetuse* kursus algab 3. septembril 1939. aastal kell 15. Kursuse maks on 2 krooni. Kursusest osavõtt on kohustuslik kõigile selles aines eksamile tulijaile.

Kursusele tulijad on kohustatud esitama vähemalt üks nädal enne kursuse algust kirjandi teemal „Eesti Vabadussõda“.

VI. *Kursus joonistamises* keskkooli viimase klassi õpilasile algab 10. septembril 1939. aastal kell 12.

Kursus on kohustuslik kõigile neile progümnaasiumi VI ja reaalkooli III klassi õpilasile, kes sel sessioonil kavatsevad õiendada joonistamise eksami. Kursus on tasuta.

Kõigil õpilasil, kes ilmuvad joonistamise eksamile või kursusele, tuleb võtta kaasa joonistamise ja joonestamise tarbed (blokk, pliiats, kumm, joonlaud, sirkel, värvid jne.)

Kõigil eespoolmainitud kursustest osa võtta soovijail tuleb registreeruda suuliselt või kirjalikult kooli kantseleis *hiljemalt 25. augustil 1939. aastal kell 15-ks. Samaks ajaks tuleb tasuda ka vastavate kursuste maksud.*

Kodukeskkooli juhataja.

Õpilastunnistustest.

Juhime veelkord õpilaste tähelepanu sellele, et õpilastunnistused, mis antud kooli poolt raudteesõidu 50% hinnaalanduse saamiseks, kehtivad ainult üks aasta: 1. augustist kuni 31. juulini. Seepärast tuleb kõigil õpilasil, kes sõiduhinnaalandust soovivad saada pärast 31. juulit 1939. aastal, nõutada koolikantseleist uus õpilastunnistus, kehtejaga 1. augustist 1939. aastast kuni 31. juulini 1940. aastani. Tunnistuse eest tuleb maksta neil õpilasil, kes tun-

nistuse kooli kantseleist isiklikult ära viivad — 25 senti, neil aga, kes tunnistuse postiga lasevad saata — 35 senti.

Kõik õpilased on kohustatud ära saatma kooli kantseleisse oma kehtetuks muutunud õpilastunnistused hiljemalt käesoleva aasta augustikuu jooksul.

Koolide juhatus.

Võõrkeelte vahetamise palved

tuleb esitada kõigil Kodukeskkooli ja Kodugümnaasiumi õpilasil, kes soovivad esimese võõrkeelena anda eksami saksa, vene või prantsuse keeles. Sellekohane palve tuleb adresseerida Haridusministeeriumi Kooliosakonna Direktorile ning saata Kodukeskkooli kantseleisse, kust see vastava saatekirjaga edasi toimetatakse ministeeriumi.

Võõrkeelte vahetamise palve võiks olla järgmisesisuline:

*Haridusministeeriumi Kooliosakonna
Direktorile*

(Palve esitaja
nimi ja aadress)

P A L V E

*Soovides õiendada progümnaasiumi
(või reaalkooli või gümnaasiumi) lõpu-*

eksameid palun lubada mulle valida esimeseks võõrkeeleks inglise keele asemel saksa (või vene või prantsuse) keele ja teiseks võõrkeeleks saksa keele asemel inglise (või vene või prantsuse) keele.

(Koht ja aeg)

(Palve esitaja allkiri).

Kõigil õpilasil, kes käesoleva aasta septembris võõrkeeltes kavatsevad eksamile tulla ning kellel ei ole selleks vastavat luba, tuleb see palve kooli kantseleisse saata hiljemalt 20. augustiks 1939. aastal.

Eksamid Kodukeskkooli ja Kodugümnaasiumi õpilasile

toimuvad 1939. aasta septembris järgmiselt:

kolmap.,	6. sept.	— eesti keel (kirjalik),
neljap.	7. „	— matemaatika (kirjalik),
reedel,	8. „	— inglise (või prants.) keel (kirjalik),
laup.,	9. „	— saksa keel (kirjalik),
esmasp.,	11. „	— ajalugu ühes kodanikuõpetusega ja võimlemine,
teisip.,	12. „	— maateadus ühes kosmograafiaga, käsitöö (tütarlastele) ja mõtteteadus,

- kolmap., 13. sept. — joonistamine ja joonestamine ning kodanikuõpetus,
 neljap., 14. „ — eesti keel (suuline) ja laulmine,
 reedel, 15. „ — matemaatika (suuline),
 laup., 16. „ — saksa keel (suuline) ja riigikaitseõpetus (poeglast.),
 esmasp., 18. „ — inglise (või prantsuse) keel (suuline),
 teisip., 19. „ — loodusteadus ühes keemia ja tervishoiuga,
 kolmap., 20. „ — füüsika ja kosmograafia ning
 neljap., 21. „ — ladina ja vene keel.

Õpetajate üldkoosolek eksamite tulemuste kindlaks määramiseks on esmaspäeval, 25. septembril 1939. aastal.

Eksamid toimuvad Tallinna poeglaste gümnaasiumi ruumes — Tallinn, Vabaduse pst. 2.

Eksamite algus on iga päev kell 17.

Esimesel eksamipäeval tuleb igal eksaminandil kella 9 ja 11 vahel käia Kodukeskkooli büroos, et saada üldist informatsiooni eksamite kohta.

Kõigil eksaminandel on kohuseks teatada oma eksamile tuleku soovist kooli büroole hiljemalt 25. augustiks 1939. aastaks kella 15-ks. Teates märgitagu ühtlasi, missugustes ainetes eksami soovitakse anda.

Eksamile lastakse ainult need õpilased, kes on esitanud kõik nõuetavad kontrolltööd eksamiaineis ja tasunud hiljemalt 25. augustiks 1939. a. kõik õppe- ning eksamimaksud ning esitanud:

- a) enda haridust tõendavad dokumendid,
- b) isikutunnistuse kinnitatud ära kirja ja
- c) 2 päevapilti (suurus 4×5 cm).

Õpilased, kes pärast haridust tõendava dokumendi või isikutunnistuse väljaandmist on nime eestistanud või abiellunud, peavad esitama ka perekonnaseisuameti tõenduse nimemuutmise või abiellumise kohta.

Eksamimaks ühe või kahe klassi kursuse lõpetamiseks on 35 krooni, kõigi kolme klassi kursuse lõpetamiseks aga 25 krooni.

Järeleksamiks on 5 krooni ainult, mis tunnistati eksamikomisjoni poolt eelmises sessioonis nõrgaks või puudulikuks.

Kõigil õpilasil, kellele 1939. aasta mai-sessioonil määrati järeleksamid, tuleb mainitud järeleksamid õiendada 1939. aasta septembrisessioonil.

Eksamikord on järgmine: Ühe või mitme klassi (viimane klass välja jäetud) kursuse lõpetamiseks tuleb anda eksamid kõigis aineis ühes eksamisessioonis*. Koolikursuse (kõikide klasside või ainult viimase klassi) lõpe-

---

* Osutub õpilane ühes või kahes aines nõrgaks, siis määratakse talle järeleksamid.

tamiseks on võimalik anda eksamid ainete kaupa kolmes üksteisele pidevalt järgnevas eksamises-sioonis**.

Koolikursust lõpetada soovijad valivad esimese eksamisesseiooni omal nägemisel, kuna teine ja kolmas sessioon järgnevad automaatselt.

Esimesel eksamisesseioonil eksamineeritavate ainete seas peab olema tingimata eesti keel. Teised ained võib eksaminand jagada enda nägemisel I, II ja III sessiooni vahel.

Kooli juhatus soovitab õpilasile edaspidi eksameid anda ainult koolikursuse lõpetamise korras, kuna klasside viisi lõpetamine tuleb palju kallim ning on peale selle ka raskem.

Kodukeskkooli juhataja.

Eksamid Kodupõllunduskeskkoolis

toimuvad 29. ja 30. septembril 1939. aastal.

Eksamid algavad kell 10.

Eksaminandidel koguneda kooli büroosse hiljemalt pool tundi enne eksameid.

Eksamile ülesandmise viimaseks tähtpäevaks on 30. august 1939. aasta.

Ülesandmisel märgitagu, missugustes ainetes keegi soovib eksameid õiendada.

** Osutub õpilane esimesel või teisel sessioonil ühes või kahes aines nõrgaks, siis määratakse talle järel-eksamid.

Õpilased, kes lõpueksamite õiendamist alustavad, on kohustatud tasuma hiljemalt 30. augustil 1939. aastaks lõpueksamimaksu 25 krooni.

Õpilasil, kes lõpetavad Kodupõllunduskeskooli hiljemalt 1940. aasta mais, ei tule õppida ajalugu ega riigikaitseõpetust.

Kodupõllunduskeskkooli juhataja.

Eksamid Era-Majanduskursusel

toimuvad 6. septembril 1939. aastal.

Eksamid algavad kell 10.

Eksaminandidel tuleb koguneda kooli büroosse hiljemalt pool tundi enne eksameid.

Eksamile ülesandmise viimaseks tähtpäevaks on 30. august 1939. aasta. Ülesandmisel tuleb tasuda eksamimaks ning teatada, missugustes ainetes keegi soovib eksamit õiendada.

Era-Majanduskursuse juhataja.

Eesti Hariduse-Sõprade Seltsi õppeasutustesse vastu võetud õpilased 1939. a. juunis ja juulis.

1. Altmets, Janette
2. Anderkopp, Ilmar
3. Heinvee, Artemi
4. Härm, Ferdinand
5. Kiibus, Haivy
6. Laur, Helene

7. Leetjärv, Voldemar
8. Metusala, Evgeni
9. Minnus, Aleksander
10. Moor, Ellen
11. Mäetalu, Harald
12. Nool, Vilju
13. Org, Bernhard
14. Raudsepp, Arvo-Erich
15. Raid, Juhan
16. Saar, Oskar
17. Söenurm, Artur
18. Tiks, Konstantin
19. Toom, Karl
20. Tramberg, Ilmar
21. Viire, Juta
22. Viisimaa, Heli

Eesti Hariduse-Sõprade Seltsi õppeasutustest on loetud lahkunuks:

a) Õppenõukogu otsusel:

1. Katz, Israel
2. Kulder, Anne-Mare
3. Neumann, Harry
4. Puusepp, Melanie
5. Soorm, Voldemar
6. Supsmann, Reinhold

b) Omal soovil:

1. Kask, Arnold

2. Kurvits, Aino

3. Toots, Vilma

Aadressi teatamata jätmise pärast:

1. Ilistom, Oskar

2. Trilljärv Maria

Riigikaitseõpetuse eksamist

võivad vabaneda õpilased, kes täitnud sundusliku sõjaväeteenistuse kohustuse ning esitavad Haridusministeeriumi Kooliosakonna Direktorile umbes järgmisesisulise avalduse ühes reserviarvamise tunnistuse ning selle lihtärakirjaga.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna
Direktorile

(avaldaja nimi ja aadress)

palve.

Lisades siia juurde oma sõjaväeteenistusest vabastamise tunnistuse ühes lihtärakirjaga, palun mind progümnaasiumi (ehk reaalkooli või gümnaasiumi) lõpueksameil vabastada riigikaitseõpetuse eksamist.

Lisa: tunnistus ära kirjaga.

(Koht ja aeg.)

(Avaldaja allkiri.)

Eelpoolnäidatud vormi järgi koostatud avaldused tuleb saata Kodukeskkooli büroole, kust

nad edasi toimetatakse Haridusministeeriumi Kooliosakonnale.

Pärast palvete otsustamist saab õpilane reservtunnistuse tagasi ühes ära kirjaga ministeeriumi vastavast otsusest.

Inglise keele kursusest.

Inglise keele õpetaja soovitab õpilasil enne kirjalise kursuse läbitöötamisele asumist võtta osa neljapäevalisest suulisest kursusest, mis toimub iga eksamisessiooni eel Tallinnas kolm korda aastas: mais, septembris ja jaanuaris.

Iga aasta mais käsitletakse II õppeaasta kursust, septembris III õppeaasta kursust ning jaanuaris I õppeaasta kursust.

Seega peaksid septembri-kursusest võtma osa progümnaasiumi IV klassi ja reaalkooli III klassi õpilased, kes õpivad inglise keelt esimese võõrkeelena ja gümnaasiumi III klassi õpilased, kes õpivad inglise keelt teise võõrkeelena.

Parandustöödest.

Arusaamatuste vältimiseks juhime kõikide parandustööde esitajate tähelepanu sellele, et parandustöös esitatagu kõik ülesanded ja nende lahendused, ka need, mis esimeses töös õigeks osutusid.

Parandustöö ei tohiks olla mingil tingimusel esialgne, parandatud töö tähttäheleline mahakir-

jutus, vaid õpilane, kes saab kätte oma parandatud töö, mis hinnatud nõrgaks või puudulikuks, uurigu hoolega läbi kõik selles märgitud vead, heitku siis esimene töö kõrvale ning koostagu täiesti peast uus töö — parandustöö.

Koolide juhatus.

Kontrolltöödest.

Kuna kontrolltööde tegemisel kalduvad mitmed õpilased kõrvale seatud nõudeist, siis avaldan siin veelkord kontrolltööde tegemise juhise.

Kontrolltööde tegemisel ning esitamisel palun pidada kinni järgmistest nõuetest.

1. Kontrolltööd tuleb kirjutada tindiga.
2. Töö tuleb teha kantselei paberile (mitte vihku!).
3. Ridade vahele jätke rohkesti ruumi võimalikkudele parandustele.
4. Paremale äärelle jätke 3—5 cm tühi väli õpetaja märkuste tarvis.
5. Kontrolltööle tuleb märkida tingimata: kelle töö, mis aines, mitmenda klassi kursus ning mitmenda tööjuhatus järgi koostatud. (Näide: Jaan Vahtra kontrolltöö loodusteaduses progümnaasiumi IV klassi 2. tööjuhatus järgi.
6. Kontrolltööna tuleb saata ainult nende ülesannete lahendus, mis kontrolltöös ette nähtud.
7. Kontrolltöö tuleb saata terviklikult, s. t. saata tuleb korraga kõikide nende üles-

annete lahendused, mis ühe tööjuhatus e kontrolltöös või kontrolltöödes on ette nähtud. Kontrolltöö saatmist osakaupa tuleb vältida.

8. Kontrolltöid võib saata alates 1938. aastast trükistöo tariifiga, s. o. 2 sendiga iga 50 grammi. Ümbrik peab aga jäetama lahti ning ümbrikule tuleb märkida peale „trükistöo õpilaste koolitööd“. Ümbrikusse ei ole lubatud marke panna.

Kaubanduskooli lõpetanuile.

Kaubanduskooli lõpetanuil, kes õpivad Kodukeskkoolis progümnaasiumi kursust ning esitavad keskkooli lõpueksameile tulles kaubanduskooli lõputunnistuse, tuleb anda eksamid järgmistes ainetes:

E m a k e e l e s — progümnaasiumi kogu kursuse ulatuses;

M a t e m a a t i k a s — progümnaasiumi kogu kursuse ulatuses;

L o o d u s t e a d u s e s — (ilma keemia ja ter-
vishoiuta) progümnaasiumi kogu kursuse ulatuses.

A j a l o o s — progümnaasiumi kogu kursuse ulatuses.

Eelpoolmainitud kaubanduskooli lõputunnistusega isikud arvatakse Kodukeskkooli progümnaasiumi V klassi õpilasteks, kusjuures neile an-

takse õpetust ainult eksamiaineis — emakeeles ja matemaatikas kahe viimase klassi kursuse ulatuses (IV ja V klassi) ning loodusteaduses ja ajaloos progümnaasiumi kogu kursuse ulatuses.

Eksameid kõigis aineis tuleb anda ühes sessioonis.

Tööstuskooli lõpetanuile.

Tööstuskooli lõpetanuil, kes õpivad Kodukeskkoolis reaalkooli kursust ning esitavad keskkooli lõpueksameile tulles tööstuskooli lõputunnistuse, mille väljaandmisest ei ole möödunud rohkem kui 5 aastat, tuleb anda eksamid järgmistes ainetes:

E m a k e e l e s — reaalkooli III klassi õppekava ulatuses;

M a t e m a a t i k a s — reaalkooli III klassi õppekava ulatuses;

I v õ õ r k e e l e s — reaalkooli III klassi õppekava ulatuses;

A j a l o o s — I, II ja III klassi õppekava ulatuses;

M a a t e a d u s e s — I, II ja III klassi õppekava ulatuses

M ä r k u s: Kui õpilane soovib reaalkooli lõpetada gümnaasiumi edasipääsemise õigusega, siis tuleb tal eksam anda ka teises võõrkeeles reaalkooli II ja III klassi õppekava ulatuses.

Esimeseks võõrkeeleks arvestatakse keel, mida õpilane on õppinud 3 aastat tööstuskoolis. Tei-

seks võõrkeeleks võib olla kas inglise või saksa keel. Aga kui õpilane juba tunneb vene või prantsuse keelt vähemalt 2 õppeaasta kava ulatuses, siis võib ta valida ka selle keele teiseks võõrkeeleks.

Eksamid kõigis aineis tuleb anda ühes sessioonis enne viie aasta möödumist tööstuskooli lõputunnistuse väljaandmisest arvates.

Õpilasi, kes ilmuvad reaalkooli lõpueksameile pärast viie aasta möödumist tööstuskooli lõputunnistuse väljaandmise ajast arvates, koheldakse nagu algkooli lõpetanuid, s. t. nad võivad küll astuda reaalkooli III klassi, kuid reaalkooli lõpueksameil on nad kohustatud vastama ka eelmiste klasside kursust ning pealegi kõigis reaalkooli aineis.

Laenuraamatukogu kasutajaile.

Oleme märganud, et mõned õpilased käivad halvasti ümber kooli laenuraamatukogu raamatutega, tehes neisse omalt poolt mitmesuguseid tähendusi ning allakriipsutusi. Tegime omalt poolt kooli kantseleile korralduse, et õpilasile, kelle käest sarnased määritud raamatud tulevad, edaspidi laenuraamatute väljaandmine lõpetatakse.

Kodukeskkooli juhataja

Kodupõllunduskeskkooli juhataja.